

5/2023

Momentti

Sisältö

LAINSÄÄDÄNTÖKATSAUS

Vahvistetut lait	2
Hallituksen esitykset.....	3
Valtioneuvoston asetukset	5

OIKEUSTAPAUKSET

Korkein oikeus	7
Korkein hallinto-oikeus.....	9
KKO:n valitusluvut.....	15

VAHVISTETUT LAIT

Laki korkeakoulututkintojen tunnustamisesta tehdystä maailmanlaajuisesta yleissopimuksesta (866/2023)

HE 258/2022
SiVM 19/2022

Lait tulevat voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana, kun yleissopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Eduskunta hyväksyi Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön yleiskokouksen marraskuussa 2019 hyväksymän yleissopimuksen korkeakoulututkintojen tunnustamisesta sekä lain yleissopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Yleissopimuksen keskeisenä tavoitteena on edistää korkeakoulutukseen liittyvää kansainvälistä yhteistyötä ja helpottaa korkeakoulututkinnon suorittaneiden maailmanlaajuisia liikkuvuutta. Suomen voimassa oleva lainsäädäntö täyttää yleissopimuksessa sopimuspuolille asetetut vaatimukset, minkä takia voimassa olevaan lainsäädäntöön ei tehty muutoksia.

Yleissopimus tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua päivästä, jona kahdeskymmenes ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirja on talletettu, mutta ainoastaan niiden osapuolten osalta, jotka ovat tallettaneet ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjansa kyseisenä päivänä tai ennen sitä. Yleissopimus tulee voimaan muiden osapuolten osalta kolmen kuukauden kuluttua ratifioimis-, hyväksymis- tai liittymiskirjan tallettamisesta. Yleissopimus ei ole vielä tullut kansainvälisesti voimaan.

Laki tartuntatautilain 40 §:n muuttamisesta (883/2023)

HE 5/2023
StVM 1/2023

Laki tuli voimaan 30.6.2023.

Tartuntatautilakia muutettiin siten, että terveydenhuollon toimintayksikössä työskentelevällä henkilöstöllä on jatkossa oikeus saada tietoja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen ylläpitämistä tartuntatautirekistereistä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitos voi jatkossa luovuttaa ylläpitämistään tartuntatautirekistereistä tietoja aluehallintoviraston, hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän tartuntataudeista vastaavan lääkärin lisäksi myös muulle tartuntatautien torjuntaan osallistuvalla hyvinvointialueen ja HUS-yhtymän terveydenhuollon toimintayksikön henkilöstölle siinä laajuudessa kuin se on tartuntatautien torjuntatyöhön kuuluvien tehtävien vuoksi välttämätöntä.

Muutoksen tavoitteena on turvata tartuntatautien torjuntatyöhön liittyvien tehtävien tehokas ja oikea-aikainen hoitaminen hyvinvointialueilla ja HUS-yhtymässä. Muutoksen taustalla on erityisesti tavoite suojata perustuslaillista oikeutta terveyteen ja elämään mahdollistamalla tartuntatautien torjuntaan osallistuvan terveydenhuollon toimintayksikön henkilöstön tiedonsaantioikeudet tartuntatautirekistereistä. Tietoja saavat edelleenkin käsitellä ainoastaan henkilöt, joilla on työtehtävistään johuttavat tarve käsitellä kyseisiä tietoja.

Laki tietoturvaluudesta Pohjois-Atlantin sopimuksen osapuolten välillä tehdyn sopimuksen ja turvallisuussäännöistä (907/2023) ja laki Suomen ja Pohjois-Atlantin liiton kesken vaihdettavan turvallisuusluokitellun tiedon suojaamiseksi tehdyn hallinnollisen järjestelyn ja Pohjois-Atlantin liiton kanssa tehdyn tietoturvaluusopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain kumoamisesta (908/2023)

HE 4/2023
UaVM 1/2023

Lait tulivat voimaan 23.8.2023 valtioneuvoston asetuksilla 922/2023 ja 923/2023.

Eduskunta hyväksyi tietoturvaluudesta Pohjois-Atlantin sopimuksen osapuolten välillä tehdyn sopimuksen ja turvallisuussäännöt sekä lain, jolla saatetaan voimaan sopimuksen ja turvallisuussääntöjen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Lisäksi eduskunta antoi suostumuksensa siihen, että Suomi irtisanoo Suomen ja Pohjois-Atlantin liiton kesken vaihdettavan turvallisuusluokitellun tiedon suojaamiseksi tehdyn hallinnollisen järjestelyn ja Pohjois-Atlantin liiton kanssa tehdyn tietoturvaluusopimuksen.

Pohjois-Atlantin sopimuksen osapuolten välillä tehty tietoturvaluusopimus on osa Pohjois-Atlantin liiton (Nato) oikeudellisesti sitovaa sopimuskehikkoa, johon Pohjois-Atlantin sopimukseen liittyvien uusien jäsenmaiden edellytetään sitoutuvan. Sopimus sisältää Pohjois-Atlantin sopimuksen osapuolten välillä sovellettavat määräykset turvallisuusluokitellun tiedon vastavuoroisesta suojaamisesta ja turvaamisesta. Monenvälinen sopimus korvaa Suomen kahdenväliset tietoturvaluusjärjestelyt Pohjois-Atlantin liiton kanssa.

Vammaispalvelulain ja eräiden siihen liittyvien lakien voimaantumalon lykkäämistä koskeva lainsäädäntö (953–958/2023)

HE 9/2023
StVM 2/2023

Lait tulivat voimaan 30.9.2023.

Vammaispalvelulakia, kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain muuttamisesta annettua lakia, sosiaalihuoltolain muuttamisesta annettua lakia, sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta annettua lakia, mielenterveyslain 19

ja 22 §:n muuttamisesta annettua lakia ja Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain 18 §:n 1 momentin 4 kohdan kumoamisesta annettua lakia muutettiin. Kyseiset lait siirrettiin tulemaan voimaan 1.10.2023 asemasta 1.1.2025. Siirto perustuu Petteri Orpon hallituksen ohjelmaan, mutta hallitusohjelmassa mainitun päivämäärän 1.10.2024 sijaan uudeksi voimaantulopäiväksi säädettiin 1.1.2025.

Hallituksen tarkoituksena on tarkentaa vammaispalvelulain soveltamisalaa erillisellä ennen lakien voimaantuloa annettavalla esityksellä. Lakien voimaantuloajankohdan siirtämisen tavoitteena on varata aikaa uuden vammaispalvelulain soveltamisalaa koskevien säännösmuutosten valmistelulle sekä vaikutusten arvioinnille yhteistyössä tarvittavien asiantuntijoiden ja sidosryhmien kanssa. Esityksen valmisteluun ja eduskuntakäsittelyyn varattava aika mahdollistaa sen, että lakimuutoksilla voidaan turvata vammaisten henkilöiden oikeuksien toteutuminen ja palveluiden saatavuus sekä hyvinvointialueiden mahdollisuus rahoittaa uudistus. Muutoksilla turvattaisiin näin ollen palvelujärjestelmän kestävyttä ja vammaispalvelulain asemaa nimenomaan erityislakina.

HALLITUKSEN ESITYKSET

Hallituksen esitys (HE 7/2023) eduskunnalle laeiksi rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain ja poliisilain 5 luvun 10 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annettua lakia ja poliisilakia. Rikostorjunnasta Rajavartiolaitoksessa annetun lain muutokset koskevat eräitä salaisia tiedonhankintakeinoja ja niiden käytön edellytyksiä. Poliisilain muutos olisi tekninen.

Salaisena tiedonhankintakeinona toteutettavan tekevalvonnan lupaa ei enää jatkossa lähtökohtaisesti rajoitettaisi vain tiettyihin luvan hakemisen hetkellä tiedossa oleviin teelesoitteisiin tai telepäätelaitteisiin.

Peitelty tiedonhankinta ehdotetaan mahdollistettavaksi tietoverkossa tehtynä ennalta estettäessä Rajavartiolaitoksen tutkittavaksi kuuluvaa rikosta, josta säädetty ankarin rangaistus on vähintään kaksi vuotta vankeutta.

Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain salaisia tiedonhankintakeinoja koskeva 3 luku perustuu olennaisilta osiltaan pakkokeinolain 10 luvun säännöksiin salaisista pakkokeinoista. Tavoitteena on, että esityksessä ehdotettavat Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain 3 luvun muutokset vastaavat pääosiltaan 1.10.2023 voimaan tulevia pakkokeinolain 10 luvun ja poliisilain 5 luvun muutoksia (laki 452/2023 ja 492/2023). Käsitellessään poliisilain muuttamista koskevaa hallituksen esitystä HE 275/2022 vp hallintovaliokunta piti perusteltuna sitä jo aiemmassa lainvalmistelukäytännössä omaksuttua lähtökohtaa, että pakkokeinolain salaisia pakkokeinoja ja poliisilain salaisia tiedonhankintakeinoja koskevia säännöksiä uudistetaan yhdenmukaisesti, ja että sääntely on tältä osin mahdollisimman samansisältöistä (HaVM 42/2022 vp, s. 3). Tämä lähtökohta on myös Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain nyt esitettävien muutosten taustalla.

Tavoitteena on lisäksi rajavartiolaitolain 7 §:n mukaisen suhteellisuusperiaatteen mukaisesti varmistaa, että salaisia tiedonhankintakeinoja käytetään vain siinä määrin kuin tiedonhankintakeinon käyttöä voidaan pitää puolustettavana suhteessa tehtävän tärkeyteen, vaarallisuuteen ja kiireellisyyteen, tavoiteltavaan päämäärään, toimenpiteen kohteena olevan henkilön käyttäytymiseen, ikään, terveyteen ja muihin vastaaviin häneen liittyviin seikkoihin sekä muihin tilanteen kokonaisarviointiin vaikuttaviin seikkoihin nähden.

Esityksessä ehdotettavilla muutoksilla on myös tarkoitus selventää Rajavartiolaitoksen rikostorjuntalain eräitä säännöksiä ja yhdenmukaistaa niitä pakkokeinolain ja poliisilain vastaavien säännösten kanssa. Asiallisesti samojen keinojen sääntelyssä ei tulisi olla perusteettomia eroja eri esitutkintaviranomaisten välillä. Muutoksen myötä tavoitteena on, että säännökset olisivat

selkeitä soveltaa, mikä lisää sekä käsittelyn tehokkuutta että tiedonhankintakeinojen kohteena olevien yhdenvertaista kohtelua.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman yhtä aikaa pakkokeinolain ja poliisilain 1.10.2023 voimaan tulleiden vastaavien muutosten kanssa, kuitenkin viimeistään 1.1.2024.

Hallituksen esitys (HE 13/2023) eduskunnalle laiksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annetun lain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Kilpailu- ja kuluttajavirastosta annettua lakia.

Esityksellä ehdotetaan annettavaksi täydentävää kansallista sääntelyä, joka on tarpeen ulkomaisia tukia koskevassa EU:n asetuksessa (EU) 2022/2560 säädettyjen viranomaisten velvollisuuksien selventämiseksi ja toimivaltaisen kansallisen viranomaisen nimeämiseksi. Asetuksella annetaan komissiolle valtuudet tutkia sellaisia EU:n ulkopuolisen maan viranomaisten myöntämiä tukia, jotka hyödyttävät EU:ssa taloudellista toimintaa harjoittavia yrityksiä, jotta se voi puuttua niiden kilpailua vääristäviin vaikutuksiin. Asetus koskee kaikkia unionissa taloudellista toimintaa harjoittavia yrityksiä, myös valtion suorassa tai välillisessä määräysvallassa olevia julkisia yrityksiä. Asetuksen tavoitteena on puuttua kilpailun vääristymiin, joita EU:n ulkopuolisten maiden myöntämistä tuista aiheutuu EU:ssa toimiville yrityksille.

Kilpailu- ja kuluttajavirastolle säädettäisiin toimivaltuus ja velvollisuus tehdä asetuksen mukainen tarkastus asetuksen täytäntöönpanosta vastaavan Euroopan komission pyynnöstä Suomessa ja velvollisuus avustaa komissiota sen Suomessa tekemässä tarkastuksessa. Lisäksi Kilpailu- ja kuluttajavirasto toimisi kansallisena yhteysviranomaisena tilanteissa, joissa Euroopan komission tiedossa ei ole, mille kansalliselle viranomaiselle tai hankintayksikölle komission tietopyyntö tulisi Suomessa osoittaa. Kilpailu- ja kuluttajavirastolla olisi oikeus saada asetuksen mukaista tietoa toisilta kansallisilta viranomaisilta ja hankintayksiköiltä salassapitosäännös-

ten estämättä sekä lähettää sitä komissiolle.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Tarakastuksia koskevien säännösten soveltaminen alkaisi kuitenkin vasta 12.1.2024.

Hallituksen esitys (HE 14/2023) eduskunnalle laeiksi mielenterveyslain ja hallinto-oikeuslain 7 §:n muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi mielenterveyslakia ja hallinto-oikeuslakia. Esityksen tavoitteena on säätää kansallisessa lainsäädännössä oikeusturvatakeista oikeudetonta puuttumista oikeuteen nauttia yksityiselämän kunnioitusta vastaan, kun kyse on osana tahdosta riippumatonta psykiatrista hoitoa annettavasta tahdosta riippumattomasta lääkehoidosta. Siten tavoitteena on parantaa tahdosta riippumattomassa psykiatrisessa hoidossa, tarkkailussa tai tutkimuksessa olevan potilaan oikeusturvaa tilanteissa, joissa potilaan psyykkisen sairauden lääkehoitoa ei onnistuta toteuttamaan yhteisymmärryksessä hänen kanssaan. Muutoksilla viimeistellään Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomion *X v. Suomi* täytäntöönpano. Sääntely on tarpeen myös kansallisen oikeuskäytännön yhtenäisyyden turvaamiseksi.

Suomi sai Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelta (EIT) vuonna 2012 langettavan päätöksen (ECHR 283 (2012), 03.07.2012) tapauksessa *X v. Suomi* (nro 34806/04). Tuomiossaan EIT katsoi, että Euroopan ihmisoikeussopimuksen (EIS) 5 artiklan mukaista oikeutta vapauteen ja 8 artiklan mukaista oikeutta yksityiselämään oli loukattu. EIS 8 artiklan mukaisen oikeuden yksityiselämään loukkaus koski potilaille hänen tahdonsa vastaisesti annettua lääkitystä. EIT totesi riittävien oikeusturvatakeiden puuttuvan, koska potilaan tahdon vastaisesti annettu lääkitys perustui lääkärin päätökseen, josta ei voi valittaa eikä tuomioistuimen mukaan sen asianmukaisuutta voi muutenkaan saattaa tutkittavaksi. EIT:n *X v. Suomi* -tuomion jälkeen täsmennettiin mielenterveyslakia 1.8.2014 voimaan tulleilla muutoksilla ja potilaan asemasta ja oikeuk-

sista annettua lakia (jäljempänä potilaslaki) 1.1.2015 voimaan tulleilla muutoksilla. Euroopan neuvoston täytäntöönpano-osasto ilmoitti kesäkuussa 2021 katsovansa, ettei *X v. Suomi*-tuomiota ole edelleenkaan pantu täytäntöön täysimääräisesti, minkä vuoksi tuomion täytäntöönpano siirrettiin Euroopan neuvoston ministerikomitean päätöksellä joulukuussa 2021 ministerikomitean tehostettuun seurantaan. Kyseessä on ensimmäinen kerta, kun Suomea koskevaa tuomiota seurataan ministerikomitean tehostetussa menettelyssä. Tehostettua menettelyä käytetään muun muassa tapauksissa, joissa on kyse tärkeistä rakenteellisista ongelmista. *X v. Suomi* -tuomion täytäntöönpanon valvontaa käsiteltiin Euroopan neuvoston ministerikomiteassa 9.3.2023. Tahdonvastaisen lääkityksen oikeussuojakeinojen osalta ministerikomitea kehotti antamassaan päätöksessä Suomea ryhtymään kiireellisesti kaikkiin käytettävissä oleviin toimenpiteisiin, joilla voidaan estää tarvittavien lainsäädäntötoimien viivästyminen enemmälti. Ministerikomitea päätti jatkaa asian käsittelyä maaliskuussa 2024. Suomen on raportoitava konkreettisesta edistymisestään 21.12.2023 mennessä. Myös kansallisten tuomioistuinten potilaan tahdosta riippumattoman lääkityksen riittäviä oikeussuojakeinoja koskevat ratkaisut ovat eronneet toisistaan tosiseikoiltaan samankaltaisissa tilanteissa.

Mielenterveyslakia muutettaisiin siten, että potilaan psyykkisen sairauden lääkehoidon toteuttaminen edellyttäisi hallintopäätöstä, jos hoitoa ei onnistuta toteuttamaan yhteisymmärryksessä potilaan kanssa. Tällöin lääketieteellisesti hyväksyttävä psyykkisen sairauden lääkehoito toteutettaisiin päätöksen perusteella potilaan tahdosta riippumatta. Hallintopäätös tulisi antaa myös muutoin potilaan pyynnöstä. Potilaalla olisi jatkossa mahdollisuus hakea muutosta kyseiseen päätökseen valittamalla hallinto-oikeuteen. Päätös voitaisiin panna täytäntöön heti muutoksenhausta huolimatta. Päätöstä koskeva muutoksenhakuasia olisi käsiteltävä tuomioistuimessa kiireellisenä.

Hallinto-oikeuslakia muutettaisiin siten, että hallinto-oikeudessa

asian käsittelyyn ja ratkaisemiseen osallistuisi asiantuntijajäsen, kun kyse on potilaan psyykkisen sairauden lääkehoidon toteuttamisesta hänen tahdostaan riippumatta.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2024.

Hallituksen esitys (HE 20/2023) eduskunnalle laeiksi kirjanpitolain ja tilintarkastuslain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi kirjanpitolakia, tilintarkastuslakia, osakeyhtiölakia, osuuskuntalakia, tilintarkastajan vuosimaksusta ja laadunvalvonnan maksuista annettua lakia, luottolaitostoiminnasta annettua lakia, lakia talletuspankkien yhteenliittymästä, vakuutusyhtiölakia, eläkesäätiöistä ja eläkekassoista annettua lakia, merimieseläkelakia, maatalousryhtäjän eläkelakia, arvopaperimarkkinalakia, Finanssivalvonnasta annettua lakia ja kaupparekisterilakia.

Ehdotetuilla laeilla pantaisiin täytäntöön yritysten kestävyysraportointia koskeva Euroopan unionin direktiivi (EU) 2022/2464. Direktiivillä ja siinä komissiolle delegoidulla asetuksenanto-oikeudella asetetaan yrityksille seikkaperäiset tiedonantovaatimukset toiminnan vaikutuksista kestävyysseikkoihin samoin kuin niiden vaikutuksesta yritykseen. Nämä tiedot esitetään toimintakertomuksessa omana osionaan eli kestävyysraporttina. Toimintakertomus kestävyysraportteineen liitetään yrityksen taloudellista tulosta ja asemaa koskevaan tilinpäätökseen, jolloin nämä asiakirjat muodostavat yhtenäisen informaatiokokonaisuuden niin sijoittajille kuin muille sidosryhmille kansalaisyhteiskunnassa. Tilinpäätöksen tavoin kestävyysraportti varmennetaan ulkopuolisen tilintarkastajan tai – jos jäsenvaltio hyödyntää direktiivin sallimaa optiota – direktiivissä tarkoitettua riippumattoman varmennustoimijan antamalla lausunnolla. Toisin kuin nykylaissa, kestävyystietojen todenperäisyys on aina annettava riippumattoman tahon varmennettavaksi. Direktiivin mukaan asianomaisessa yrityksessä lakisääteisestä kirjanpidon, tilinpäätöksen ja hallinnon tarkas-

tamisesta vastaava tilintarkastaja, voisi toimia myös kestävyysraportoinnin varmentajana, jos tällä on vaadittava erikoispätevyys. Lisäksi tiedonsaantia tehostetaan direktiivin vaatimuksella kestävyysraportin julkistamisesta digitaalisessa muodossa. Digitaalisessa muodossa julkaiseminen edesauttaa myös kestävyystietoja keräävien ja niitä välittävien yritysten toimintaa informaation hyödynnettäväksi saattamiseksi esimerkiksi sijoitusrahastoille ja muille finanssimarkkinatoimijoille.

Vaikka direktiivi koskee pörssiyrityksiä ja suuria osakeyhtiöitä, ehdotetaan sen velvoitteiden ulottamista kansallisesti myös vastaavanlaisiin osuuskuntiin, jotta pysytettäisiin sidosryhmille julkistettava informaatio yhdenmukaisena harjoitetun liiketoiminnan oikeudellisesta muodosta riippumatta. Lisäksi direktiivissä tarkoitettu digitaalisuusvaatimus toimintakertomukseen sisällytettävälle kestävyysraportille ehdotetaan ulotettavaksi kansallisesti myös tilinpäätökseen näiden asiakirjojen yhtenäisen käsittelyn ja hyödyntämisen mahdollistamiseksi.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 31 päivänä joulukuuta 2023. Säännöksiä kestävyysraportoinnista sovellettaisiin direktiivissä edellytetyllä tavalla siten, että velvoitteet koskisivat ensiksi suurten pörssiyritysten tietoja tilivuodelta 2024, jotka tulisivat julkistettaviksi seuraavana vuonna.

Hallituksen esitys (HE 21/2023) eduskunnalle laeiksi eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annetun lain ja kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain muuttamisesta

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta annettua lakia sekä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annettua lakia. Ensin mainittuun lakiin ehdotetaan sisällytettäväksi ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävien sähkölinjojen ja kaasun, öljyn ja kemikaalien siirtoputkien johtoreitin valintaa ja hankkeen toteuttamista koskevat säännökset. Ehdotetut

säännökset täydentäisivät kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain mukaisista lupaharkintaa. Kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annettuun lakiin tehtäisiin tästä johtuvat muutokset.

Ehdotettujen muutosten tarkoituksena on parantaa ympäristöllisten näkökohtien huomion ottamista YVA-menettelyssä arvioitujen sähkölinjojen ja siirtoputkien sijoittamisesta päätettäessä. Lakeihin tehtävillä muutoksilla täydennettäisiin tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arviointia koskevan direktiivin kansallista täytäntöönpanoa.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian.

VALTIONEUVOSTON ASETUKSET

Valtioneuvoston asetus terrorismin ennaltaehkäisyä koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen lisäpöytäkirjasta (894/2023)

Asetus tuli voimaan 1.8.2023.

Terrorismin ennaltaehkäisyä koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen (SopS 48 ja 49/2008) lisäpöytäkirjan (CETS 217) tarkoituksena on edistää YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmaan 2178 sisältyvien velvoitteiden nopeaa, koordinoitua ja tuloksellista täytäntöönpanoa. Velvoitteet koskevat erityisesti terrorismiin syyllistyvien vierastaistelijoiden ulkomaille lähdön ehkäisemistä ja vierastaistelijoiden jäljittämistä. Lisäpöytäkirjassa velvoitetaan Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa perustana käyttäen kriminalisoimaan matkustaminen ulkomaille terrorismia varten sekä mainitun matkustamisen rahoittaminen ja järjestäminen tai muu helpottaminen. Lisäksi lisäpöytäkirjassa velvoitetaan kriminalisoimaan osallistuminen yhteenliittymään tai ryhmään terrorismia varten ja koulutuksen saaminen terrorismiin. Kriminalisointivelvoitteiden lisäksi lisäpöytäkirja velvoittaa jokaista sopimuspuolta huolehti-

maan tietojenvaihdosta koskien matkustamista terroristisessa tarkoituksessa.

Hallituksen esitys eduskunnalle terrorismin ennaltaehkäisyä koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen lisäpöytäkirjan hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laiksi rikoslain 34 a luvun 1 ja 4 b §:n muuttamisesta annettiin 17.11.2021 (HE 271/2022 vp). Eduskunta hyväksyi lisäpöytäkirjan ja sen voimaansaattamislain sekä lain rikoslain muuttamisesta 1.3.2023 (EV 330/2022 vp). Tasavallan presidentti hyväksyi lisäpöytäkirjan ja vahvisti sen voimaansaattamislain (477/2023) sekä lain rikoslain muuttamisesta (478/2023) 23.3.2023. Hyväksymisestä ilmoitettiin lisäpöytäkirjan tallettajana toimivalle Euroopan neuvoston pääsihteerille 21.4.2023.

Tämä valtioneuvoston asetus on niin sanottu blankettisäädös, jolla saatettiin voimaan kyseisen lisäpöytäkirjan muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Asetuksella säädettiin myös voimaansaattamislain voimaantulosta. Lisäksi asetukseen 2 §:ään sisällytettiin informatiivinen säännös Suomen Euroopan neuvoston pääsihteerille 15.06.2023 tekemästä lisäpöytäkirjan 7 artiklaan perustuvasta ilmoituksesta, jonka mukaan lisäpöytäkirjan 7 artiklassa tarkoitettuna yhteystahona toimii keskusrikospoliisin viestiliikennekeskus.

Valtioneuvoston asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta (925/2023)

Asetus tuli voimaan 1.9.2023.

Uusi asetus täydentää 1 päivänä syyskuuta 2023 voimaantullutta vaarallisten aineiden kuljetuksesta annettua lakia (541/2023, VAK-laki). Uuteen VAK-asetukseen sisällytettiin uuden VAK-lain nojalla annettavat säännökset, jotka ovat teknisiä määräyksiä laajakantoisempia. Aikaisemmin voimassa olleet asetukset kumoutuivat muutamia asetuksia lukuun ottamatta, jotka jäävät voimaan uuden VAK-lain 151 §:n nojalla.

Uuden VAK-lain nojalla annettiin vain yksi asetus, joka koskee kaikkia kuljetusmuotoja ja johon koottiin

asetustasoiset säännökset. Asetukseen sisällytettiin uuden VAK-lain nojalla teknisiä määräyksiä laajakantoisemmat ja periaatteellisesti tärkeämmät asiat. Uudessa asetuksessa on säännöksiä vähemmän kuin aiemmin voimassa olleissa asetuksissa yhteensä. Aikaisemmin voimassa olleissa asetuksissa olleita säännöksiä siirrettiin uuteen VAK-lakiin perustuslain edellyttämällä tavalla. Lisäksi Liikenne- ja viestintäviraston määräyksenantovaltuussäännöksiä lisättiin ja uudistettiin. Näin tarve antaa useita asetuksia väheni. Yhdellä asetuksella tavoitellaan myös selkeämpää VAK-säädöskokonaisuutta.

Asetus sisältää säännöksiä, jotka liittyvät vaarallisten aineiden kuljetukseen käytäviin pakkauksiin, paineastioihin, säiliöihin ja kontteihin, tarkastuslaitoksiin, tilapäiseen säilytykseen, ajoneuvojen hyväksyntöjä myöntävien ja katsastuksia suorittavien henkilöiden erikoiskoulutukseen, tarkastuksiin sekä viranomaisten toimenpiteiden ja asiakirjojen tunnustamiseen.

Valtioneuvoston asetus kaivosmineraaliveron veroarvojen perusteena sovellettavista hintatiedoista (934/2023) ja valtioneuvoston asetus oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (935/2023)

Asetukset tulevat voimaan 1.1.2024.

Vuoden 2024 alusta otetaan käyttöön uusi, Suomessa louhittuihin kaivosmineraaleihin kohdistuva vero, jäljempänä kaivosmineraalivero. Veron tavoitteena on ottaa huomioon kaivoslaissa 621/2011 tarkoitettujen kaivosmineraalien luonne uusiutumattomina luonnonvaroina ja ohjata yhteiskunnalle kohtuullinen korvaus niiden käytöstä veron muodossa. Hallituksen esityksessä kaivosmineraaliveroa koskevaksi lainsäädännöksi (HE 281/2022 vp) ehdotetut lait vahvistettiin 3.3.2023 (säädöskokoelmanumerot 314–316/2023).

Kaivosmineraalivero on luonteeltaan rojalittyypinen suoritus, joka määräytyy metallimalmeille arvoperusteisesti ja muille kaivos-

mineraaleille määräperusteisesti. Arvon perusteella verotettavat metallimalmit luettelaa tyhjentävästi kaivosmineraaliverolain (314/2023) liitteessä. Arvoperusteisuus tarkoittaa sitä, että metallimalmien vero määräytyy kaivosmineraalin sisältämän metallin määrän ja verotusarvon perusteella. Metallimalmien verotusarvo perustuu jalostettujen metallien kansainvälisiin markkinahintoihin, jäljempänä maailmanmarkkinahinta. Maailmanmarkkinahinnoilla kaivosmineraaliverolaissa tarkoitetaan esimerkiksi kansainvälisistä metallipörsseistä saatavia markkinahintatietoja tai muita vastaavia julkisia hintatietoja metallin hinnasta. Jos tällaista metallin hintatietoa ei ole saatavilla, arvo voidaan johtaa kyseistä metallia sisältävän tuotteen julkisesta hintatiedosta, joka kuvastaisi jalostetun metallin vertailukelpoista hintaa. Verotusarvo lasketaan päivittäisten markkinahintojen aritmeettisena keskiarvona kalenterivuoden mitaisella ajanjaksolla.

Kaivosmineraaliverolain perusteella valtioneuvoston asetuksella säädettiin, mitä hintalähdettä kunkin metallimalmin verotusarvon perusteena käytetään ja miten hinta sen perusteella määritetään. Verohallinto vahvistaa metallimalmien verotusarvot kutakin vuotta varten kalenterivuoden alussa asetuksessa säädettävien hintalähteiden perusteella määritettävien ja verokautta edeltävän vuoden hintatietojen perusteella.

Kaivosmineraaliverotukseen sovelletaan pääosin valmisteverotuslain (182/2010) ja oma-aloitteisten verojen verotusmenettelystä annetun lain (768/2016), jäljempänä oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylaki, säännöksiä. Oma-aloitteisten verojen verotusmenettelylain mukaan verovelvollisen on järjestettävä kirjanpitonsa sellaiseksi, että siitä saadaan veron määräämistä varten tarvittavat tiedot. Kaivosmineraaliverovelvollista koskevasta kirjanpitovelvollisuudesta säädettiin muita valmisteveroja vastaavasti oma-aloitteisten verojen verotusmenettelyasetuksen 1 a luvussa. Lukuun lisättiin kaivosmineraaliverovelvollisen kirjanpitovelvollisuutta koskeva uusi 2 g pykälä.

Valtioneuvoston asetus Suomen luontopaneelista (940/2023)

Asetus tuli voimaan 1.10.2023.

Luonnonsuojelulain (9/2023) nojalla säädettiin uusi valtioneuvoston asetus Suomen luontopaneelista. Asetuksella täsmennettiin luonnonsuojelulain 12 §:n sääntelyä Suomen luontopaneelista. Asetuksella annettiin tarkempia säännöksiä Suomen luontopaneelin kokoonpanosta, asettamisesta, toiminnasta, jäsenen toimikaudesta sekä palkkioista.

Luonnonsuojelulain 12 §:n mukaan Suomen luontopaneeli on riippumaton tieteellinen asiantuntijaelin. Suomen luontopaneelin tehtävänä on luonnonsuojelulain 12 §:n 2 momentin mukaan tuottaa, koostaa ja eritellä tieteellistä tietoa luonnon monimuotoisuutta koskevien politiikkatoimien suunnittelua, toimeenpanoa, seurantaa ja päätöksentekoa varten. Näitä tehtäviä varten luontopaneeli voi antaa myös lausuntoja luonnon monimuotoisuuteen vaikuttavista suunnitelmista ja muista asiakirjoista. Luontopaneeli voi tuottaa myös muita selvityksiä ja materiaaleja, joista se viestii tarpeen mukaan yleisölle ja päätöksentekijöille.

Asetuksen mukaan Suomen luontopaneelissa on puheenjohtaja, kaksi varapuheenjohtajaa sekä enintään kaksitoista muuta jäsentä. Luontopaneelissa on oltava korkeatasoista ja monialaista tieteellistä asiantuntemusta tieteenaloilta, joissa tutkitaan luonnon monimuotoisuutta, sen taloudellista ja yhteiskunnallista merkitystä, luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi tarvittavia käytännön toimenpiteitä, politiikkatoimenpiteitä ja niiden vaikutuksia. Asetuksessa säädetään, että ympäristöministeriö pyytää ehdotuksia Suomen luontopaneelin jäseniksi yliopistoilta, valtion tutkimuslaitoksilta, sekä luontopaneelin tehtävien kannalta keskeisiltä ammattikorkeakouluilta. Asetuksen mukaan Suomen luontopaneelin työtä tukee tiedesihiteeristö.

Valtioneuvoston asetus väestötietojärjestelmästä annetun val-

tionevoston asetuksen muuttamisesta (947/2023)

Asetus tuli voimaan 1.10.2023. Asetuksen 7 a § tulee kuitenkin voimaan vasta 1.3.2024.

Väestötietojärjestelmästä annettua valtioneuvoston asetuksen 5 §:ään lisättiin säännökset avioliittolakiin lisätyn avioliiton uuden purkautumisperusteen eli avioliiton kumoamisen vaikutuksista henkilön väestötietojärjestelmään talletettavaan siviilisäätytietoihin. Muutos johtuu avioliittolain muutoksesta (484/2023), joka tuli voimaan 1.10.2023. Asetukseen lisättiin myös uusi 7 a §, jossa säädetään vanhemmuusnimiketiedon sisällöstä ja tiedon tallettamisesta. Muutos johtuu sukupuolen vahvistamisesta annetun laista (295/2023) ja siihen liittyvästä väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain muutoksesta (301/2023). Vanhemmuusnimikkeen väestötietojärjestelmän henkilötietojen tietosisältöön lisäävä laintasoinen sääntely tulee voimaan 1.3.2024. Lisäksi asetukseen tehtiin joitakin käsitteistöä tai teknistä korjausta koskevia muutoksia.

KORKEIN OIKEUS

KKO:2023:58

Liikennevakuutus – Takautumis-oikeus

A:n syyksi oli luettu nuorena henkilönä tehdyt kulkuneuvon kuljetaminen oikeudetta, moottorikuluneuvon käyttövarkaus ja liikenneturvallisuuden vaarantaminen huolimattomuudesta. A oli suistunut tieltä luvatta käyttöön ottamallaan autolla ja törmännyt katupalopylväeseen. Vakuutusyhtiö vaati takautumis-oikeutensa perusteella, että A velvoitetaan korvaamaan yhtiölle sen kolmannelle liikennevakuutuksen nojalla suorittama korvaus valopylvään korjauskustannuksista.

Korkein oikeus katsoi, että A:n liikennevakuutuslain 73 §:n 2 momentissa tarkoitettua tahallisuutta tai törkeätä huolimattomuutta oli arvioitava suhteessa liikennevakuutuslaissa tarkoitettuun vakuutustapahtumaan eli ajoneuvon liikentee-

seen käyttämisestä aiheutuneeseen esinevahinkoon. A:n ei katsottu aiheuttaneen vakuutustapahtumaa tahallisesti tai törkeästi huolimattomuudesta ja vakuutusyhtiön vaatimus hylättiin. Vrt. KKO 2012:3

LiikVakL 73 §

KKO:2023:59

Ulosottokaari – Ulosottovalitus – Palkan ulosmittaus

Ulosottovelallinen oli vaatinut eläkkeensä ulosmittauksen rajoittamista korkeiden sairauskulujensa vuoksi. Korkein oikeus katsoi ratkaisusta ilmenevillä perusteilla velallisen esittäneen riittävän selvityksen siitä, että hänen maksukykynsä oli sairauden vuoksi olennaisesti heikentynyt, ja ulosmittausta rajoitettiin vaaditulla määrällä.

UK 4 luku 51 §

KKO:2023:60

Takaus – Yleistakaus – Yleistakauksen rajoitukset – Yksityistakaaja

X Oy ja rahoitusyhtiö olivat sopineet X Oy:n laskusaatavien rahoittamisesta. X Oy:n hallituksen varajäsen oli rahoitussopimuksen tekemisen yhteydessä antanut yleistakauksen kaikista X Oy:n nykyisistä ja tulevista veloista rahoitusyhtiölle tiettyyn rahamääräiseen ylärajaan saakka. Rahoitusyhtiö vaati takaajalta suoritusta rahoitussopimuksen tekemisen jälkeen rahoittamistaan laskusaatavista.

Korkein oikeus katsoi, ettei yleistakaukselta ollut rajoitettu ajallisesti takauksesta ja vierasvelkapanttaukselta annetun lain 5 §:n 1 momentissa edellytetyllä tavalla. Takaajan katsottiin kuitenkin pykälän 2 momentin nojalla vastaavan vaadituista saatavista, koska päävelkana, jonka myöntämisen yhteydessä takaus oli annettu, pidettiin myös takauksen antamisen jälkeen syntyneitä rahoitussopimukseen perustuvia saatavia.

Osakeyhtiön hallituksen varajäsen ei ollut lain 2 §:n 6 kohdassa tarkoitettu yksityistakaaja.

TakausL 2 § 6 kohta
TakausL 5 §

KKO:2023:62

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa – Muutosperuste – Tarkistusperuste – Ennakkoratkaisuperuste – Painava syy – Rikosasia – Yksityisoikeudellinen vaatimus – Velan vanhentuminen – Korvausvelan vanhentuminen – Prosessinjohto

Syyttäjä oli vaatinut A:lle rangaitusta hänen alaikäiseen lapseensa B:hen kohdistamastaan pahoinpitelystä. Käräjäoikeus oli hylännyt syytteen pahoinpitelystä vanhentuneena. Käräjäoikeus oli samasta syystä hylännyt asianomistaja B:n vahingonkorvausvaatimukset asiassa. Hovioikeus ei myöntänyt B:lle jatkokäsittelylupaa.

Korkein oikeus totesi, että syytteen hylkäämisestä vanhentuneena ei suoraan seurannut vahingonkorvausvaatimuksen hylkääminen. Vahingonkorvauksen vanhentumisaajan arviointiin tuli soveltaa velan vanhentumisesta annetun lain säännöksiä. Vahingonkorvausta koskevan vanhentumisaajan kulumiseen sovellettavat säännökset olivat kysymyksessä olevassa tapauksessa tulkinnanvaraisia ja tätä koskeva kysymys oli myös periaatteellisesti merkityksellinen. Korkeimman oikeuden ratkaisusta ilmenevillä perusteilla hovioikeuden olisi tullut myöntää B:lle jatkokäsittelylupa muutos-, tarkistus- ja ennakkoratkaisuperusteilla sekä painavan syyn perusteella.

KKO:2023:63

Oikeudenkäynnin julkisuus – Oikeudenkäyntiasiakirjan julkisuus – Uudelleen käsittely

Sanomalehden oikeustoimittaja pyysi Korkeinta oikeutta käsittelemään uudelleen käräjäoikeuden antaman salassapitomääräyksen siltä osin kuin se koski seksuaalirikosasiassa lausunnon antaneiden psykoterapeutin ja lääkäreiden henkilöllisyyttä.

Korkein oikeus katsoi, että asiakirjan julkisuudesta päättämiseen uudelleen oli laissa säädetyt edellytykset. Korkein oikeus päätti, että pyydyt tiedot olivat julkisia.

YTJulkL 32 § 1 mom

KKO:2023:64

Ylimääräinen muutoksenhaku – Tuomion purkaminen rikosasiassa – Sakko – Sakon muunto-rangaistus – Uhkasakko

Alle 18-vuotias A oli tuomittu uhkasakkoon oikeudenkäynnin kulun turvaamiseksi. Käräjäoikeus oli muuntanut maksamatta olleen uhkasakon vankeudeksi. Asian ratkaisut käräjänotaari haki muuntamista koskevan päätöksen purkamista.

Korkein oikeus katsoi ratkaisustaan ilmenevillä perusteilla, että päätös uhkasakon muuntamisesta vankeudeksi ei perustunut ilmeisesti väärään lain soveltamiseen, joten hakemus hylättiin.

OK 31 luku 8 § 4 kohta

KKO:2023:65

Ylimääräinen muutoksenhaku – Tuomion purkaminen rikosasiassa – Tuomion purkaminen syytetyn vahingoksi – Sakko – Sakkomääräys

Poliisi oli lainvoimaisella sakkomääräyksellä määrännyt A:lle sakkorangaistuksen liikenneturvallisuuden vaarantamisesta, kun tämä oli ajanut autollaan mereen. Syyttäjä vaati sakkomääräyksen purkamista katsoen, että uudessa esitutkinnassa oli käynyt ilmi, että kysymys oli auton matkustajiin kohdistuneesta henkirikoksen yrityksestä, ja asia olisi pitänyt käsitellä rikosasia tuomioistuimessa.

Korkein oikeus katsoi, että kysymys oli samasta menettelystä, jonka perusteella sakkomääräys oli annettu. Uuden syytteen tutkiminen edellytti sakkomääräyksen purkamista. Purkuhakemuksessa esitettyjen uusien seikkojen ja todisteiden perusteella A:n rikokseen ei kuitenkaan todennäköisesti olisi ollut sovellettava olennaisesti ankarampia rangaistussäännöksiä, ja hakemus hylättiin. (Ään.)

KKO:2023:66

Lapsen palauttaminen – Haagin sopimus

Isä oli tuonut lapset luvattomasti Suomeen lasten asuinpaikkavaltiosta Venäjältä. Lasten äiti vaati,

että lapset määrätään palauttaviksi.

Korkein oikeus katsoi ratkaisustaan ilmenevillä perusteilla, etteivät lasten koulunkäynnin olosuhteet Venäjällä olleet sellaiset, että palauttamisesta voitaisiin kieltäytyä sen perusteella, että olisi vakava vaara, että palauttaminen saattaisi lapset alttiiksi henkisille vaurioille taikka että lapset muutoin joutuisivat sietämättömiin olosuhteisiin.

Vaikka 10- ja 12-vuotiaat lapset vastustivat palauttamistaan ja vaikka vanhempi lapsista oli saavuttanut sellaisen iän ja kypsyyden, että hänen mielipiteeseensä oli aiheellista kiinnittää huomiota, Korkein oikeus päätyi lasten kokonaisuutta arvioituaan siihen, ettei asiassa ollut perusteita kieltäytyä palauttamisesta myöskään lasten vastustuksen perusteella.

Haagin sopimus 13 art 1 (b) kappale

Haagin sopimus 13 art 2 kappale
L lapsen huollosta ja tapaamisoi-
keudesta 34 § 1 mom 2 ja 3 kohta

KKO:2023:67

Ampuma-ase – Ampuma-aserikos

A oli tilannut ulkomailta ilma-aseen, joka toimi kokoon puristetun hiilidioksidikaasun paineella. Aseen piipun pienin sisähalkaisija oli yli 6,35 millimetriä ja aseena ammuksina käytettiin kuulia.

Korkein oikeus katsoi, ettei asiassa esitetty selvitys osoittanut, että ase olisi suunniteltu ja tarkoitettu ampumaan metalliluoteja. Asetta ei siksi ollut pidettävä ampuma-ase-laissa tarkoitettuna tehokkaana ilma-aseena, joka on luvanvarainen. A:han kohdistettu syyte ampu-
ma-aserikoksesta hylättiin.

RL 41 luku 1 § 1 mom

Ampuma-aseL 2 a §

Ampuma-aseL 18 § 1 mom

KKO:2023:68

Elinkeinon harjoittaminen – Elinkeinonharjoittajien välisten sopimusehtojen sääntely – Korke – Viivästyskorke

X Oy ja hankintayksikkö Y olivat niiden väliseen hankintasopimukseen perustuvissa maksuissa noudatta-

neet käytäntöä, jonka mukaan X Oy:llä ei ollut oikeutta viivästyskorkoon, mikäli Y:n tekemä maksu oli suoritettu sen pankkitililtä eräpäivänä, vaikka maksettu määrä olisi ollut X Oy:n tilillä käytettävissä vasta eräpäivän jälkeen. X Oy vaati, että Y:tä kielletään jatkamasta sopimuskäytännön soveltamista.

Korkein oikeus katsoi, että X Oy:llä oli oikeus viivästyskorkoon, mikäli maksun määrä ei ollut velkojan käytettävissä eräpäivänä. Kun osapuolten välillä noudatettu sopimuskäytäntö merkitsi sitä, ettei X Oy:llä ollut oikeutta viivästyskorkoon heti maksuviivästyksen tapahtumisesta lukien, sopimusikäytäntö oli kaupallisten sopimusten maksuehdoista annetun lain 8 §:n 1 momentin nojalla tehoton ja sen käyttäminen kiellettiin lain 10 §:n perusteella. (Ään.)

L kaupallisten sopimusten maksuehdoista 8 ja 10 §

Kaupallisissa toimissa tapahtuvien maksuviivästysten torjumisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (2011/7/EU) 7 art. 1, 2 ja 4 kohta

KKO:2023:69

Oikeudenkäynnin julkisuus – Oikeudenkäyntiasiakirjan julkisuus – Asiakirjan antamistapa – Kopion antaminen videotallenteesta

Rikosasian vastaajat olivat selvästi tunnistettavissa asiassa todisteina esitettyiltä videotallenteilta. Tallenteiden sisältö huomioon ottaen ei kuitenkaan ollut syytä olettaa, että kopioiden antaminen tallenteista voisi johtaa vastaajien yksityisyyden suojan loukkaamiseen.

PL 10 § 1 mom

PL 12 § 2 mom

YTJulkL 1 §

YTJulkL 13 §

KKO:2023:70

Salakuljetus – Rikoksen yritys – Muutoksenhaku – Muutoksenhakuoikeus

A oli tilannut pregabaliinia, jonka tuonti maahan yksityishenkilönä on lääkelain säännösten mukaan kielletty. Korkein oikeus katsoi, että kysymys oli salakuljetuksen

tunnusmerkistön mukaisesta maahantuonnin yrityksestä eikä maahantuonnista, koska tulli oli pysäyttänyt lähetyksen ja ottanut sen haltuunsa.

Syyttäjä oli hakenut hovioikeuden tuomioon muutosta pelkästään siltä osin kuin hovioikeus oli katsonut vastaajan menettelyn käsittäneen maahantuonnin asemesta maahantuonnin yrityksen. Korkein oikeus totesi, että salakuljetusta koskevassa rangaistussäännöksessä yritys on rinnastettu täytettyyn tekoon. Syyttäjän valituksen katsottiin kohdistuvan ainoastaan perusteluihin, minkä vuoksi valitus jätettiin tutkimatta.

RL 46 luku 4 § 1 mom

KKO:2023:71

Ympäristörikos – Ympäristön turmeleminen – Vastuun kohdentuminen

A ja B olivat työntekijöinä yhdistyksessä, jolle oli myönnetty ympäristölupa muun muassa sähkö- ja elektroniikkalaitteiden käsittely-, kunnostamis- ja kierrätystoimintaan. Yhdistys oli säilyttänyt hallinnoimillaan kiinteistöillä vaaralliseksi jätteeksi luokiteltavaa liijyylasia enemmän kuin lupaehdot olivat sallineet.

Korkein oikeus katsoi, että A:lla oli asemansa puolesta ollut velvollisuus huolehtia lupaehtojen noudattamisesta. Kun A oli kuitenkin toimivaltansa rajoissa pyrkinyt käytettävissään olevin keinoin estämään lupaehtojen vastaisen toiminnan, hän ei ollut vastuussa lupaehtojen rikkomisesta, ja syyte ympäristön turmelemisesta hylättiin.

Korkein oikeus katsoi, että B:llä ei ollut asemansa puolesta ollut velvollisuutta huolehtia lupaehtojen noudattamisesta, koska yhdistys ei ollut osoittanut hänelle tällaista tehtävää riittävän selvästi. B:llä ei myöskään ollut toimivaltaa puuttua lupaehtojen vastaiseen toimintaan. Näin ollen B ei ollut vastuussa lupaehtojen rikkomisesta, ja syyte ympäristön turmelemisesta hylättiin.

RL 48 luku 1 §

RL 48 luku 7 §

KORKEIN HALLINTO-OIKEUS

Yleishallintoasiat

KHO:2023:72

Kunnallisasia – Kunnanjohtajan irtisanominen – Viranhaltijalaki – Asiallinen ja painava syy – Työnantajan luottamus – Johtava viranhaltija

Kunnanvaltuusto oli irtisanonut kunnanjohtajan viranhaltijalain 35 §:n 1 momentin nojalla. Aikaisemmin samana vuonna valtuustossa oli äänestetty kunnanjohtajan luottamuksesta, mikä ei kuitenkaan johtanut kuntalain 43 §:n mukaisen irtisanomisasian valmisteluun.

Kuntalaissa ei ole säädetty kunnanjohtajan irtisanomisesta tyhjentävästi vaan kunnanjohtaja voidaan irtisanoa myös viranhaltijalain mukaisilla perusteilla. Kunnanjohtajan organisatorisesta erityisasemasta ei kuitenkaan seuraa, että hänen viranhaltijalain mukainen irtisanomissuojansa olisi heikompi kuin muiden viranhaltijoiden. Johtavaan asemaan kuuluva korostunut edellytys työnantajan luottamuksesta otetaan huomioon vastaavalla tavalla irtisanomisperusteen asiallisuutta ja painavuutta arvioitaessa kuin muidenkin kunnan johtavien viranhaltijoiden kohdalla.

Korkein hallinto-oikeus arvioi saatua näyttöä siten, että työnantaja ei ollut osoittanut viranhaltijan johtava asema huomioon ottaenkaan asiallista ja painavaa syytä virkasuhteen irtisanomiselle.

Laki kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta 17 ja 35 §
Ks. myös kuntalaki 42 ja 43 §

KHO:2023:76

Toimeentulotuki – Toimeentulotuen myöntäminen – Perustoimeentulotuki – Käytettävissä olevat varat – Edunvalvonta

Kansaneläkelaitos ei ollut myöntänyt A:lle perustoimeentulotukea, koska tukea myönnettäessä huomioon otettavat tulot ja varat olivat ylittäneet huomioon otettavat menot. Varoina oli otettu huomioon muun ohella A:n avopuolison eräällä

pankkitilillä olleet merkittävät rahavarat.

Hallinto-oikeus oli kumonnut Kansaneläkelaitoksen päätöksen. Hallinto-oikeuden mukaan A:n avopuolison tilivaroja ei olisi tullut ottaa huomioon, koska varat olivat toimeentulotuesta annetun lain 12 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettulla tavalla tarpeen avopuolison oman jatkuvan toimeentulon turvaamiseksi. Hallinto-oikeus oli viitannut myös avopuolison taloudellisia asioita hoitavan edunvalvojan asiassa ilmaisemaan kielteiseen kantaan.

Korkein hallinto-oikeus totesi toimeentulotuesta annetun lain 12 §:n 2 momentin merkitsevän poikkeusta siitä pääsäännöstä, että henkilön ja perheenjäsenten toimeentulotukea myönnettäessä käytettävissä olevat varat otetaan huomioon. Tätä poikkeusta oli lähtökohtaisesti tulkittava suppeasti. Momentin 4 kohdassa oli katsottava tarkoitettun varoja, joilla oli momentin 1–3 kohdassa erikseen määriteltynä omaisuuteen rinnastettavaa merkitystä henkilön tai perheen omatoimisen selviytymisen edistämisen ja toimeentulon turvaamisen kannalta.

A:n avopuolison tilivaroja ei pidetty toimeentulotuesta annetun lain 12 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettuina varoina. Kysymys ei ollut varoista, jotka olisi tullut jättää muullakaan laissa säädettyllä perusteella ottamatta huomioon perustoimeentulotukea myönnettäessä. Asiaa ei ollut arvioitava toisin A:n avopuolison taloudellisia asioita koskevan edunvalvonnan vuoksi. Hallinto-oikeuden päätös kumottiin ja Kansaneläkelaitoksen päätös saatettiin voimaan.

Laki toimeentulotuesta 1 § 1 momentti, 2 § 1 momentti, 3 § sekä 12 § 1 ja 2 momentti

KHO:2023:79

Ampuma-ase – Deaktivointi – Ampuma-aseiden siirtäminen Suomeen – Deaktivoititodistus – Vastavuoroinen tunnustaminen – Tarkastusyksikkö – Komission julkaisema luettelo tarkastusyksiköistä – Unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisu

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa oli ratkaistavana, oliko poliisilai-

toksen tullut tunnustaa Itävallasta Suomeen siirretyistä aseista Itävallassa annettu deaktivoititodistus osoitukseksi ampuma-aseiden tekemisestä pysyvästi ampumakelvottomiksi.

Korkeimman hallinto-oikeuden asiassa tekemän ennakkoratkaisupyynnön johdosta annetun unionin tuomioistuimen tuomion perusteella korkein hallinto-oikeus katsoi, että ainoastaan deaktivoitinta koskevassa täytäntöönpanoasetuksessa 2015/2403 tarkoitettuun komission luetteloon merkityn tarkastusyksikön antamaa deaktivoititodistusta voitiin pitää asetuksessa tarkoitettuna todistuksena, joka toisen jäsenvaltion viranomaisen tuli tunnustaa. Kun asiassa esitetyt deaktivoititodistukset eivät täyttäneet sanottua vaatimusta, poliisilaitoksen ei ollut tullut tunnustaa ja hyväksyä esitetyjä todistuksia osoituksena ampuma-aseiden deaktivoinnista.

Aseiden hankinnan ja hallussapidon valvonnasta annettu neuvoston direktiivi 91/477/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivillä 2008/51/EY, 4 artikla 1 kohta ja liite I
Deaktivoitistandardeja ja -tekniikoita koskevien yhteisten suuntaviivojen vahvistamisesta sen varmistamiseksi, että deaktivoititut ampuma-aseet tehdään pysyvästi ampumakelvottomiksi, annettu komission täytäntöönpanoasetus (EU) 2015/2403 2 artikla, 3 artikla 1, 3 ja 4 kohta, 7 artikla ja 8 artikla
Ampuma-aselaki 91 § 1 ja 2 momentti, 112 a § ja 112 b § 2 momentti
Unionin tuomioistuimen tuomio C-296/21, A (EU:C:2022:918)
Ks. KHO 2021:51

KHO:2023:80

Perusopetus – Maksuton koulukuljetus – Kuljettamista tai saatamista varten myönnettävä riittävä avustus – Kunnan valintamahdollisuus

Asia koski maksutonta koulukuljetusta ja kunnan velvollisuutta myöntää riittävä avustus kuljettamista varten. Hallinto-oikeus oli ratkaisuun KHO 2009:103 viitaten katsonut, että kunta voi valintansa

mukaan korvata koulukuljetuksen avustuksella.

Korkein hallinto-oikeus korosti, että ratkaisu KHO 2009:103 koski perusopetuslain 32 §:n 1 momentin soveltamista esiopetukseen aikana, jolloin esiopetukseen osallistumiseen ei ollut velvollisuutta. Ratkaisussa ei siten ole vahvistettu, että kunta voisi yksipuolisesti valintansa mukaan päättää korvata koulukuljetuksen järjestämisen huoltajille myönnettävällä avustuksella, eikä lainkohdan tällainen tulkinta saa tukea myöskään lain esitöistä.

Esillä olevassa asiassa huoltajille oli maksettu riittävä avustus.

Suomen perustuslaki 16 § 1 momentti
Perusopetuslaki 32 § 1 momentti
Ks. ja vrt. KHO 2009:103

KHO:2023:81

Tietosuoja – Hallinnollinen seuraamusmaksu – Henkilötietojen käsittelyn läpinäkyvyys – Tietojen toimittaminen rekisteröidylle – Postin sähköinen osoitteenmuutospalvelu – Sähköinen muuttoilmoitus – Yhteystietojen luovuttaminen

Asiassa oli kysymys siitä, oliko Posti Oy:n sähköisen osoitteenmuutospalvelun yhteydessä suorittama henkilötietojen käsittely ollut yleisessä tietosuoja-asetuksessa edellytetyn mukaisesti läpinäkyvää ja oliko yhtiö toimittanut sähköisten muuttoilmoitusten tekemisen yhteydessä rekisteröidylle eräät tiedot oikea-aikaisesti. Kysymys koski tietoa siitä, että muuttuneet yhteystiedot samalla päivittyivät tietyille organisaatioille, sekä tietoa siitä, että rekisteröidyllä eli muuttoilmoituksen tekijällä oli oikeus kieltää mainittu yhteystietojen luovuttaminen.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että yleisen tietosuoja-asetuksen 12 artiklan 1 kohdassa ja 13 artiklan 1 ja 2 kohdassa, joissa käytetään ilmaisua ”tietojen toimittaminen”, edellytettiin rekisterinpitäjältä aktiivisia toimenpiteitä sanotuissa kohdissa tarkoitettujen tietojen saatamiseksi rekisteröityjen tietoon. Posti Oy:n ei käsillä olleen asian olosuhteissa voitu katsoa saattaneen tietoja edellä tarkoitettuja tietojen luovuttamisesta tietyille organisaatioille ja oikeudesta kieltää mainittu yhteystietojen luovuttaminen aktiivisin toimenpitein ja selkeästi niille sähköisen muuttoilmoituksen tehneille henkilöille, jotka eivät olleet saaneet postinohjauspalveluiden tuote-ehtoja hyväksyttäväkseen.

Korkein hallinto-oikeus katsoi lisäksi, että seuraamuskollegio oli yleisen tietosuoja-asetuksen rikkomisen takia voinut määrätä Posti Oy:lle 100 000 euron suuruisen hallinnollisen seuraamusmaksun. Keskeisimpänä seikkana seuraamusmaksun määräämisen edellytyksiä koskevassa korkeimman hallinto-oikeuden arvioinnissa oli se, että yhtiön sähköisellä osoitteenmuutospalvelulla, jota voitiin käyttää samalla myös muuttoilmoituksen tekemiseen Digi- ja väestötietovirastolle, oli erittäin paljon käyttäjiä, ja oli oletettavaa, että käyttäjien tietotekniset valmiudet vaihtelivat.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) 5 artikla 1 kohta, 12 artikla 1 kohta, 13 artikla 1 kohta d alakohta (suomenkielisen kieliversion jälkimmäinen d-alakohta) ja 2 kohta b alakohta, 58 artikla 2 kohta i alakohta ja 83 artikla 1, 2 ja 5 kohta
Tietosuoja-asetus 24 § 1 momentti
Postilaki 38 §

KHO:2023:82

KHO:2023:82

Tietosuoja – Hallinnollinen seuraamusmaksu – Viranomaisen selvitysvelvollisuus – Syyttömyysolettama – Henkilötietojen kerääminen työhönottoprosessissa

Tietosuojaavaltuutetun toimistolle oli tehty kantelu, joka koski henkilötietojen keräämistä A Oy:n työhönottoprosessissa. Tietosuojaavaltuutetun toimisto oli kantelun johdosta selvittänyt asiaa kahdella yhtiölle osoitettamallaan selvityspyynnöllä. Yhtiö oli jälkimmäiseen selvityspyyntöön antamassaan vastauksessa kiistänyt keränneensä työnhakijoiden henkilötietoja tietosuoja-asetuksen vastaisesti sen jälkeen, kun tietosuoja-asetus oli tullut sovellettavaksi.

Asiassa oli arvioitava, oliko tietosuojavaltuutetun toimiston seuraamuskollegio voinut saamansa selvityksen perusteella määrätä yhtiölle hallinnollisen seuraamusmaksun tietosuojasäännösten rikkomisen johdosta. Hallinnollinen seuraamusmaksu oli määrätty 12 000 euron suuruisena.

Kun otettiin huomioon hallinnollisen seuraamusmaksuun liittyvä viranomaisen korostunut selvitysvastuu ja syyttömysolettama, sekä se, että viranomaisella eli tässä tapauksessa tietosuojavaltuutetulla olisi ollut mahdollisuus hankkia selvitystä siitä, oliko yhtiö rikkonut tietosuojasääntelyä, korkein hallinto-oikeus totesi, ettei asiassa esitettyä selvitystä voitu pitää riittävänä sen osoittamiseksi, että yhtiö olisi päätöksessä esitetyllä ajanjaksolla kerännyt tarpeettomia henkilötietoja ilman lainmukaista käsittelyperustetta. Hallinto-oikeuden päätös hallinnollisen seuraamusmaksun määräämisestä oli kumottu, ei siten ollut syytä muuttaa.

Hallintolaki 31 § 1 mom
Tietosuojalaki 24 §
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679 luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus) 58 artikla 1 kohta a, b, e ja f alakohdat ja 2 kohta b, d ja i alakohdat, 83 artikla 1 ja 8 kohdat

KHO:2023:83

Valmiuslaki – Poikkeusolot – Kuntatyönantaja – Yksityisoikeudellinen työsuhde – Vuosiloman siirtäminen – Hallintoasiassa tehty päätös – Hallintolainkäytön ala

Sairaanhoitopiirin kuntayhtymä oli valmiuslain perusteella todettujen poikkeusolojen aikana perunut koronavirusepidemian johdosta työsuhteisen työntekijänsä vuosiloman.

Lomaa peruessaan kuntayhtymä ei toiminut viranomaisena vaan yksityisoikeudellisen sopimussuhteen toisena osapuolena. Loman siirtämisessä ei ollut kysymys hallintoasiasta. Valmiuslain 130 §:n muutoksen-

hakusäännöstä ei ollut perusteita tulkita siten, että sillä olisi tarkoitettu poikkeusoloissa laajentaa valitusmahdollisuutta hallinto-oikeuteen muihin kuin viranomaisien tekemiin hallintoprosessilain mukaisiin valituskelpoisiin hallintopäätöksiin. Asiaan ei myöskään liittynyt mitään sellaista kuntalaissa tarkoitettua päätöksentekoa, jonka osalta olisi voinut hakea oikaisua tai tehdä kunnallisvalituksen. Asia ei kuulunut hallintolainkäytössä tutkittavaksi.

Valmiuslaki 2 §, 93 § 1 momentti 2 kohta ja 2 momentti sekä 130 § (1552/2011)

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 6 § 1 momentti ja 81 § 2 momentti 2 kohta
Kuntalaki 134 ja 135 §

KHO:2023:84

Kunnan etuosto-oikeus – Etuosto-oikeuden käyttämisen ilmeinen kohtuuttomuus – Kuolinpesä – Osakeyhtiö – Osakkaiden sukulaisuussuhteet – Perinnönjako

Kunnanhallitus oli päättänyt käyttää etuosto-oikeutta kiinteistökaupassa, jossa myyjänä oli jakamaton kuolinpesä ja ostajana osakeyhtiö, jonka kuolinpesän osakkaat rintaperillisineen omistivat. Kuolinpesän ja yhtiön ilmoituksen mukaan kiinteistökauppa oli tehty perinnönjaon mahdollistamiseksi.

Asiassa oli kysymys sen arvioimisesta, oliko etuosto-oikeuden käyttämistä pidettävä tässä tilanteessa ilmeisen kohtuuttomana.

Etuostolaki 1 § 1 ja 3 momentti, 5 § 1 momentti 2 kohta, 6 § 1 momentti
Osakeyhtiölaki 1 luku 2 § 1 momentti

KHO:2023:85

Porotalousasia – Porokarjan luovuttaminen – Porokarjan saantolupa – Etuosto-ostomenettely – Yhdenvertainen kohtelu

A oli ostanut B:ltä X:n paliskuntaan kuuluvan poromerkin ja merkkiin kuuluvat kolme poroa. A ei ollut paliskunnan osakas, eikä A:n ja B:n välillä ollut sukulaisuussuhdetta. Paliskunta ei ollut myöntänyt poro-

jen luovutukselle porokarjan saantolupaa. B ei ollut tämän johdosta vaatinut, että paliskunta käyttäisi etuosto-oikeutta. Paliskunta ei ollut myöskään omasta aloitteestaan tehnyt etuosto-oikeutta koskevaa päätöstä.

Asiassa oli A:n valituksesta otettava kantaa siihen, oliko porojen omistusoikeus siirtynyt A:lle sillä perusteella, että paliskunta ei ole käyttänyt etuosto-oikeuttaan määrääjässä. Asiassa oli myös arvioitava, oliko paliskunnan päätös saantoluvan epäämisestä ollut vastoin vaatimusta yhdenvertaisesta kohtelusta.

Kysymyksessä oleva porojen kauppa oli edellyttänyt porokarjan saantolupaa, jotta omistusoikeus luovutettuihin poroihin siirtyisi A:lle. Korkein hallinto-oikeus totesi, että etuostomenettely oli säädetty luovuttajan suojaksi. Saantoluvan epäämisen edellytyksenä ei lain sanamuoto ja esityöt huomioon ottaen ollut, että paliskunta käyttää määrääjässä etuosto-oikeutta. Näin ollen myöskään porojen omistusoikeus ei ollut siirtynyt A:lle sillä valituksessa esitetyllä perusteella, että paliskunta ei ollut käyttänyt etuosto-oikeutta.

Paliskunnan suurin sallittu eloporoluku oli ylittynyt useana vuotena. Asiassa saadun selvityksen mukaan A:n ja B:n välinen porokauppa olisi toteutuessaan hajauttanut porojen omistusta paliskunnassa ja näin heikentänyt poronhoidosta pääasiallisen toimeentulonsa saavien osakkaiden toimeentuloa. Tämän vuoksi ja kun myös otettiin huomioon, että paliskunta ei ollut myöntänyt päätöstään edeltävien vuosien aikana saantolupia, saantoluvan epäämisen nyt esillä olevassa tapauksessa ei voitu katsoa loukkaavan yhdenvertaisen kohtelun vaatimusta. Paliskunta oli voinut harkintavaltansa puitteissa jättää saantoluvan myöntämättä.

Poronhoitolaki 43 §
Hallintolaki 6 §

KHO:2023:86

Asiakirjajulkisuus – Oikeudenkäyntiasiakirja – Neuvottelusalaisuus – Esittelevän jäsenen kommentit – Asiakirjakooste hallinto-oikeudessa

Asianosainen oli pyytänyt hallinto-oikeudelta valitusasian oikeu-

denkäyntiasiakirjoista laadittua koostetta, johon valitusasian ratkaisukokoonpanon esittelevä jäsen oli tehnyt korostuksia ja huomautuksia, sekä esittelevän jäsenen laatimaa oikeustapaoskoostetta.

Korkein hallinto-oikeus katsoi, että esittelevän jäsenen laatimiin asiakirjakoosteisiin merkityt esittelevän jäsenen kommentit ja mielipiteet olivat osia oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetun lain 15 §:ssä tarkoitettua asianosaisten ja yleisön läsnä olematta käydyistä neuvottelusta, joka on pidettävä salassa. Samoin esittelijän koostama oikeuskäytäntö oli oikeudellisten seikkojen arvioimiseksi koostettua aineistoa, joka kuului oikeudenkäynnin neuvottelusalaisuuden piiriin.

Oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa annetun lain 9 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan asianosaisella ei ole oikeutta saada tietoa oikeudenkäyntiasiakirjoista siltä osin kuin niihin sisältyy tietoja mainitun lain 15 §:ssä tarkoitettua hallintotuomioistuimen neuvottelusta. Näin ollen hallinto-oikeuden ylituomari oli voinut hylätä asianosaisen tietopyynnön. Vaikka asiakirjakoosteisiin sisältyi jäljennöksiä julkisista oikeudenkäyntiasiakirjoista, joihin asianosaisella sinänsä oli oikeus, tietopyyntö oli voitu hylätä kokonaisuudessaan, koska sen ei voitu katsoa kohdistuneen alkuperäisiin oikeudenkäyntiasiakirjoihin, vaan nimenomaan niihin merkintöihin, jotka esittelevä jäsen oli oikeudenkäyntiasiakirjojen jäljennöksiin tehnyt.

Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta hallintotuomioistuimissa 7 §, 9 § 2 mom 4 kohta ja 15 §

Ympäristöasiat

KHO:2023:73

Maankäyttö ja rakentaminen – Rakennuslupa – Rakennusluvun myöntämisedellytykset – Hankkeen vaikutuksia koskevan selvityksen riittävyys – Luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettu laji – Susi – Lisääntymis- ja levähdyspaikka – Heikentämis- ja hävittämiskielto – Toteutettavan

tuulivoimalan ominaisuuksia koskevat tiedot

Kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta oli oikeusvaikutteiseen tuulivoimaosayleiskaavaan ja hankkeelle myönnettyihin poikkeamispäätöksiin perustuen myöntänyt rakennusluvut kahdeksalle tuulivoimalalle, joiden suurin sallittu kokonaiskorkeus oli 240 metriä.

Hankealueelle oli osayleiskaavan hyväksymisen jälkeen muodostunut susireviiri. Asiassa oli ratkaistavana, oliko tuulivoimaloiden rakennushanke mahdollista toteuttaa aiheuttamatta susien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämistä ja heikentämiskielton vastaisia vaikutuksia.

Luonnonsuojelulakiin perustuva lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittämistä ja heikentämiskielto voi koskea vain verrattain suppeita alueita, eikä se velvoittanut suojelemaan suden koko elinympäristöä. Kiellon noudattamisen arvioinnissa oli kuitenkin otettava huomioon lisääntymis- ja levähdyspaikkojen määrittelyyn liittyvät lajikohtaiset erityispiirteet sekä se, että tuulivoimaloista saattoi aiheutua häiriötä tuulivoimalan varsinaista rakennuspaikkaa laajemmalle alueelle.

Selvitys susien esiintymisestä hankealueella perustui rakennuslupien hakijan esittämiin selvityksiin sekä korkeimman hallinto-oikeuden Luonnonvarakeskukselta pyytämään lausuntoon. Hankealue sijoittui noin 820 km²:n suuruisen reviirialueen reunalle, eikä hankealueella tai sen vaikutusalueella selvitysten perusteella sijainnut tunnettuja susien lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Kysymys ei selvitysten perusteella ollut myöskään alueesta, jolle susien lisääntymisen tai muutoin lauman olemassaolon kannalta keskeiset alueet yleensä sijoittuivat. Kun lisäksi otettiin huomioon susireviirin ja reviirialueelle sijoittuvien potentiaalisten lisääntymisalueiden laajuudesta sekä susien käyttäytymisestä ja muista lajikohtaisista piirteistä saatu selvitys, selvityksiä voitiin pitää riittävinä sen osoittamiseksi, ettei rakennuslupien myöntämisestä aiheudu alueella esiintyville susille luonnonsuojelulain vastaisia kielteisiä vaikutuksia.

Asiassa oli lisäksi ratkaistavana, oliko rakennettavien tuulivoima-

loiden voimalatyyppi ja tekniset ominaisuudet yksilöity rakennuslupahakemuksissa riittävän tarkasti. Osayleiskaavassa ja poikkeamispäätöksissä rakentamiselle asetettujen ehtojen täyttymisen ja hankkeen vaikutusten naapureihin tuli olla rakennusluvista päätettäessä riittävän luotettavasti arvioitavissa.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että rakennuslupahakemuksissa ja pääpiirustuksissa esitettyjen tuulivoimalan yksilöintitietojen oli oltava riittävän täsmällisiä siten, että niiden perusteella oli mahdollista luotettavasti arvioida, olivatko rakennusluvun myöntämisedellytykset olemassa. Vastaavasti rakennuslupapäätöksiin sisällytettävien lupaehtojen oli oltava riittävän tarkkoja luvan myöntämisen edellytysten varmistamiseksi.

Rakennuslupapäätösten yhteydessä hyväksytyissä pääpiirustuksissa ei ollut tässä tapauksessa esitetty kaikkia rakennettavien tuulivoimaloiden päämittoja, vaan tarkat tiedot oli edellytetty toimitettavaksi rakennusvalvontaviranomaiselle vasta yksi kuukausi ennen aloituskokousta. Rakennettavia tuulivoimaloita koskevien yksilöintitietojen tai rakennuslupamääräysten perusteella ei myöskään ollut mahdollista varmistua siitä, että melu- ja väkemaalinnuksissa esitetyt tiedot vastasivat voimaloiden rakentamisesta naapurustolle aiheutuvia enimmäisvaikutuksia. Koska tuulivoimaloiden keskeisiä ominaisuuksia koskevat tiedot jäivät rakennuslupapäätösten ja niiden yhteydessä hyväksytyjen pääpiirustusten perusteella epäselviksi, lupapäätöksistä ei käynyt yksiselitteisesti ilmi, millaisiin rakennustoimenpiteisiin luvanhakija oli myönnettyjen rakennuslupien perusteella oikeutettu ja millaisiksi tuulivoimaloiden rakentamisesta naapurustolle aiheutuvat vaikutukset muodostuivat.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 125 §, 131 § 1 ja 2 momentti, 197 § 1 momentti (132/1999)
Luonnonsuojelulaki (1096/1996) 49 § 1 momentti
Ks. ja vrt. KHO 2019:160, KHO 2023:70 ja KHO 18.6.2020 taltionumero 2641 (lyhyt ratkaisuseloste)
Ks. ja vrt. KHO 2019:125 ja KHO 2019:126

KHO:2023:77

Vesitalousasia – Luvan myöntämisen ehdoton este – Yleisen turvallisuuden vaarantuminen – Vesiliikenne – Lossiväylä

Aluehallintovirasto oli myöntänyt elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (ELY-keskus) vesilain mukaisen luvan vetovaijerien ja sähkökaapelin asentamiseen lossiväylälle kahden saaren välille. Hankkeen tarkoituksena oli korvata dieselkäyttöinen lossi uudella sähkökäyttöisellä lossilla.

Sähkökäyttöisen lossin ollessa liikkeessä sen vetovaijerit nousivat vedenpinnan yläpuolelle. Asiassa oli arvioitava, vaaransivatko vetovaijerit tästä syystä yleistä turvallisuutta siten, että luvan myöntämiselle oli vesilaissa tarkoitettu ehdoton este.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että vesilakiin oli lain esitöiden mukaan sisällytetty ehdoton luvanmyöntämisestä erityisesti suurhankkeiden yleistä toteuttamistapaa ohjaavan vaikutuksen vuoksi. Nyt esillä olevassa tapauksessa hankkeesta vesiliikenteelle aiheutuva vaara rajoittui puheena olevalle lossiväylälle ja sen välittömään läheisyyteen. Koska vaara kohdistui tiettyyn vesialueeseen, sen käyttäjien voitiin perustellusti edellyttää olevan tietoisia vaarasta ja varautuvan siihen. Kyseinen lossihanke ei siten vaarantanut yleistä turvallisuutta vesilaissa tarkoitettulla tavalla, eikä ehdotonta estettä luvan myöntämiselle ollut.

Vesilaki 2 luku 3 § 1 momentti
1 kohta, 3 luku 4 § 1 momentti
2 kohta ja 2 momentti ja 6 ja 7 §
sekä 10 luku 4 § 1 momentti

KHO:2023:87

Maankäyttö ja rakentaminen – Yleiskaava – Kaivostoiminta – Ympäristövaikutukset – Selvitysten riittävyys – Yleiskaavan sisältövaatimusten täytyminen

Osayleiskaavassa oli osoitettu mineraaliesiintymän hyödyntämistä varten kaivosalue (EK) ja annettu aluevaraukseen liittyviä kaavamääräyksiä.

Asiassa oli ratkaistavana, oliko osayleiskaava perustunut riittäviin selvityksiin kaavan toteuttamisesta

aiheutuvien vesistövaikutusten arvioimiseksi.

Korkein hallinto-oikeus totesi, että osayleiskaavalla ratkaistiin maankäytölliset edellytykset sijoittaa kaivostoimintaa kysymyksessä olevalle alueelle. Osayleiskaavaa laadittaessa oli tullut selvittää suunnitellun maankäytön merkittävät vaikutukset sillä tavoin ja siinä laajuudessa kuin se yleiskaavan suunnittelutarkoituksella huomioon ottaen oli tarpeen ja mahdollista. Laadittujen selvitysten perusteella oli voitava varmistua siitä, että yleiskaavalle maankäyttö- ja rakennuslaissa asetetut sisältövaatimukset täyttyvät.

Kaavoitukseen nähden erillisissä lupamenettelyissä tuli kuitenkin lopullisesti ratkaistavaksi edellytykset harjoittaa suunniteltua kaivostoimintaa alueella. Näissä menettelyissä tuli yksityiskohtaisesti selvitettäväksi toiminnan tekniset vaatimukset ja ympäristökuormituksen sallittavuus sekä tarpeellisten määräysten antaminen ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Vastaavia selvityksiä ei voitu edellyttää sen arvioimiseksi, täyttikö puheena oleva osayleiskaava maankäyttö- ja rakennuslaissa asetetut yleiskaavan sisältövaatimukset.

Asiassa oli kysymys myös sen arvioimisesta, aiheutuiko osayleiskaavasta maanomistajille ja elinkeinonharjoittajille kohtuutonta haittaa.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 9 § ja 39 §
Ks. ja vrt. KHO 2018:10

KHO:2023:88

Maankäyttö ja rakentaminen – Asemakaava – ELY-keskuksen valitusoikeus – Toimistorakennuksen muuttaminen asuinkäyttöön – Ammoniakkia käyttävä laitos – Onnettomuusvaara – Mehutehdas

Asemakaavamuutoksessa ammoniakkia jäädytykseen käyttävän mehutehtaan läheisyydessä olevan yhden tontin käyttötarkoitus muutettiin toimistorakennuksesta osittain asuinkäyttöön.

Asiassa oli ratkaistavana, oliko ELY-keskuksella oikeus valittaa asemakaavamuutoksesta. Asemakaavan hyväksymistä koskeva päätös ei ollut asemakaavan sisältö ja

kaava-alueen sijainti huomioon ottaen maankäyttö- ja rakennuslain 18 §:n 2 momentissa tarkoitettu vaikutuksiltaan valtakunnallinen tai merkittävä maakunnallinen asia. ELY-keskuksen valitusoikeuden perusteeksi ei ilmennyt myöskään tapauskohtaista ympäristönsuojelulain mukaista yleisen edun valvontaan liittyvää perustetta, kun otettiin huomioon laitoksen onnettomuusvaarasta saatu selvitys, Turvallisuus- ja kemikaaliviraston asiassa kemikaalien turvallisuudesta vastaavana valvontaviranomaisena antama lausunto ja laitoksen sijainti jo nykyisellään asutuksen läheisyydessä. ELY-keskuksella ei ollut asiassa valitusoikeutta.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 18 §
2 momentti ja 191 § 1 momentti
Laki elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista 3 § 1 momentti
Ympäristönsuojelulaki 21 § 2 momentti

Laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta 115 § 1 momentti

KHO:2023:89

Maankäyttö ja rakentaminen – Asemakaava – Oikaisukehotus – ELY-keskuksen valitusoikeus

ELY-keskuksen maankäyttö- ja rakennuslain valvontaan liittyvää valitusoikeutta kaavaa koskevasta päätöksestä oli lainmuutoksella supistettu koskemaan vaikutuksiltaan valtakunnallisia asioita. Lainmuutoksen yhteydessä ei ollut muutettu oikaisukehotusta koskevia maankäyttö- ja rakennuslain 195 ja 196 §:n säännöksiä. ELY-keskuksen valitusoikeutta oikaisukehotuksen johdosta tehdystä kaavapäätöksestä tulkittiin suhteessa ELY-keskuksen maankäyttö- ja rakennuslain valvontaa koskevaan valitusoikeuteen. Oikaisukehotuksen tekeminen ei laajentanut ELY-keskuksen valitusoikeutta verrattuna tilanteeseen, jossa ELY-keskus olisi oikaisukehotusta tekemättä valittanut päätöksestä suoraan hallinto-oikeuteen.

Maankäyttö- ja rakennuslaki 18 §
2 momentti, 191 § 1 momentti,
195 § 1 momentti, 196 § 1 momentti

Veroasiat

KHO:2023:74

Henkilökohtaisen tulon verotus – Luovutusvoiton veronalaisuus – Yritysjärjestely – Osakevaihto – Kolmannessa maassa asuva hankkiva yhtiö – Sijoittautumisvapaus – Pääomien vapaa liikkuvuus

A omisti noin 0,61 prosenttia B Oy:n osakekannasta. Yhdysvaltalaisen C Inc:n oli tarkoitus hankkia kaikki B Oy:n osakkeet vaihtamalla ne osakkeisiinsa. Rahavastiketta ei ollut tarkoitus antaa.

Koska B Oy:n osakkeet vaihdolla hankkiva yhtiö asui kolmannessa maassa, kysymyksessä ei elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 §:n 2 momentti huomioon ottaen ollut saman lain 52 f §:n 1 momentissa tarkoitettu osakevaihto. Siten A:n verotuksessa ei voitu soveltaa tuloverolain 45 §:n 5 momentin luovutusvoiton verovapautta koskevaa poikkeussäännöstä hänen luovuttaessaan omistamansa B Oy:n osakkeet C Inc:lle. Asiassa oli siten ratkaistava, edellyttikö SEUT 49 artiklan sijoittautumisvapaus tai SEUT 63 artiklan pääomien vapaa liikkuvuus osakkeiden vaihtamiseen liittyvän luovutuksen kohtelemista niin, ettei A:lle kerry veronalaista tuloa.

Kun otettiin huomioon yritys-järjestelydirektiivin tavoite poistaa verotuksellisia esteitä yritystoiminnan uudelleenjärjestelyiltä Euroopan unionin alueella ja unionin tuomioistuimen oikeuskäytäntö, esillä oleva osakkeiden vaihtaminen kuului SEUT 49 artiklassa tarkoitettuna sijoittautumisvapauden alaan. Sanottu artikla ei tullut sovellettavaksi esillä olleessa tilanteessa, jossa kolmannessa maassa oleva yhtiö sijoittautuu unionin jäsenvaltioon. A:lle B Oy:n osakkeiden C Inc:n osakkeisiin vaihtamisesta mahdollisesti kertyvää luovutusvoittoa ei ollut katsottava verovapaaksi tuloksi sijoittautumisvapauden nojalla.

Tuloverolaki 45 § 1 ja 5 momentti
Laki elinkeinotulon verottamisesta 52 § 2 momentti ja 52 f § 1 momentti
Sopimus Euroopan unionin toiminnasta 49 ja 63 artikla

Unionin tuomioistuimen tuomiot asioissa C-35/11, Test Claimants in the FII Group Litigation, C-48/11, A Oy, C-292/16, A Oy, sekä yhdistetyissä asioissa C-327/16, Jacob, ja C-421/16, Lassus

KHO:2023:75

Elinkeinotulon verotus – Sulautuminen – Sulautumisvastike – Vastikkeettomuus – Välillinen omistus vastaanottavassa yhtiössä – Hankintameno – Lisäsijoitus – Jatkuvuusperiaate

B Oy:n oli yhdessä A Oy:n muiden osakkaiden kanssa tarkoitus perustaa Yhdysvaltoihin Y Inc -niminen yhtiö, jonka omistusrakenne olisi sama kuin A Oy:n omistusrakenne. A Oy:n oli tarkoitus sulautua Y Inc:n perustamaan X Oy:öön elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 a ja 52 b §:ssä tarkoitettulla tavalla ja noudattaen kirjanpidon tasejatkuvuutta. Sulautumisvastiketta ei ollut tarkoitus antaa.

Elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 52 a ja 52 b § perustuvat yritys-järjestelydirektiiviin, jonka tavoitteena on poistaa verotuksellisia esteitä yritystoiminnan uudelleenjärjestelyiltä. Asiassa ei siten ollut katsottava, että esillä olevassa tilanteessa B Oy:n omistamien A Oy:n osakkeiden hankintameno häviäisi sulautumisen myötä. B Oy:lle ei ollut tarpeen antaa sulautumisvastiketta, koska se ja muut A Oy:n osakkeenomistajat omistivat samoin keskinäisin omistusosuuksien koko Y Inc:n osakekannan ja siten välillisesti vastaanottavan yhtiön X Oy:n. Sulautuminen lisäsi vastaanottavan yhtiön X Oy:n yritysvarallisuuden määrää ja paransi siten tämän emoyhtiön Y Inc:n varallisuusasemaa. Ilman vastiketta toteutettavan sulautumisen oli näin ollen katsottava olevan taloudelliselta luonteeltaan A Oy:n osakkaiden Y Inc:iin tekemän lisäsijoituksen kaltainen. B Oy:n omistamien A Oy:n osakkeiden hankintamenoa vastaava määrä oli siten luettava yhtiön jo ennen sulautumista hankkimien Y Inc:n osakkeiden hankintamenoa.

Tuloverotuksen ennakkoratkaisu verovuosille 2021 ja 2022.
Laki elinkeinotulon verottamisesta

14 § 1 momentti, 52 a § ja 52 b § 4 momentti
Ks. myös KHO 2021:35

KHO:2023:78

Arvonlisävero – Verovelvollisuus – Ateriapalvelujen oma käyttö – Ateriapalvelun suorittaminen liiketoiminnan harjoittajan ominaisuudessa – Opetushenkilöstö – Luontaisetu – Yksityiskäyttö – Valvonta-ateria

Uskonnollinen yhteisö A harjoitti maksutonta koulutustoimintaa ja myi muun ohella majoitus- ja ateriapalveluja, kerho- ja leiripalveluja sekä kirjoja ja lehtiä. A oli järjestänyt henkilökunnalleen vastikkeettoman henkilöstöruokailun. Henkilöstöateriat, kuten myös maksuttomat kouluateriat ja myytävät ateriat, valmistettiin koulujen keittiössä. Osa opetushenkilökunnan henkilöstöaterioista oli luonteeltaan valvonta-aterioita.

Asiassa oli ratkaistavana, oliko opetushenkilöstön vastikkeettomassa henkilöstöateriapalvelussa kysymys vastikkeellisiin palveluihin rinnastettavasta palvelun omaan käyttöön ottamisesta ja oliko se katsottava suoritettuna arvonlisäverolain soveltamisalaan kuuluvan liiketoiminnan harjoittajan ominaisuudessa.

Perusopetuslaki ei edellyttänyt opetushenkilökunnan aterioiden järjestämistä eikä niiden maksuttomuutta. Opetushenkilöstön maksuttomista aterioidista, valvonta-ateriat mukaan lukien, saatua henkilökohtaista hyötyä ei voitu pitää toissijaisena A:n tarpeisiin nähden. Koska henkilöstöateriapalvelua ei katsottu suoritettuna A:n harjoittaman koulutustoiminnan tarkoitukseen, sitä ei myöskään ollut pidettävä osana tätä koulutustoimintaa, eikä koulutustoiminnan arvonlisäverokohtelulla ollut asiassa merkitystä. Opetushenkilöstön maksuttomat henkilöstöateriapalvelut olivat sellaista henkilökunnan yksityiskäyttöä, joka oli vastikkeelliseen luovutukseen rinnastettavaa palvelun omaan käyttöön ottamista.

Näin ollen henkilöstöateriapalvelua ei ollut katsottava suoritettuna arvonlisäverolain soveltamisalan ulkopuolisessa toiminnassa, vaan A:n liiketoiminta huomioon ottaen

liiketoiminnan harjoittajan ominaisuudessa. Koska henkilöstöateriapalvelu katsotaan otetun omaan käyttöön myös silloin, kun sitä ei luovuteta verollisen liiketoiminnan yhteydessä, A:n oli suoritettava siitä arvonlisäveroa.

Verohallinnon arvonlisäverotusta koskeva ennakkoratkaisu ajalle 2.3.2021–31.12.2022.

Arvonlisäverolaki 1 § 1 momentti 1 kohta, 18 § 2 momentti, 20 §, 22 § 1 momentti 1 kohta ja 2 momentti 2 kohta ja 25 a §
Neuvoston direktiivi 2006/112/EY yhteisestä arvonlisäverojärjestelmästä 2 artikla 1 kohta c alakohta, 9 artikla 1 kohta, 26 artikla 1 kohta b alakohta ja 27 artikla
Unionin tuomioistuimen tuomiot asioissa C-607/20, GE Aircraft Engine Services (EU:C:2022:884) ja C371/07, Danfoss ja AstraZeneca (EU:C:2008:711)
Ks. KHO 2001:42
Vrt. KHO 2004:119 ja KHO 2009:84

KKO:N VALITUSLUVAT

VL:2023–68

Oikeudenkäyntimenettely – Jatkokäsittelylupa – Yksipuolinen tuomio – Takaisinsaanti yksipuoliseen tuomioon – Tiedoksianto – Tutkimatta jättäminen

Diaarinumero: S2023/191

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Vaasan hovioikeus 13.2.2023 S22/1098

B oli antanut yksipuolisen tuomion tiedoksi lähettämällä sen 5.8.2021 vastaaja A:lle salatun sähköpostiviestin liitteenä. A oli 1.11.2021 hakenut takaisinsaantia yksipuoliseen tuomioon. Käräjäoikeus katsoi, että A oli 5.8.2021 saanut oikeudenkäymiskaaren 12 luvun 15 §:ssä tarkoitetulla tavalla todisteellisesti tiedon yksipuolisesta tuomiosta, ja jätti takaisinsaantihakemuksen myöhään saapuneena tutkimatta. Hovioikeus ei myöntänyt jatkokäsittelylupaa.

Kysymys jatkokäsittelyluvan myöntämisen edellytyksistä.

VL:2023–71

Petos – Lievä petos – Rangaistuksen mittaaminen – Yhteinen rangaistus

Diaarinumero: R2023/150

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Vaasan hovioikeus 22.12.2022 R21/924

A oli 27 eri kerralla erehdyttänyt asianomistajia julkaisemalla internetissä myynti-ilmoituksia tavaroista, joita hänellä ei ollut aikomustakaan toimittaa heille. Menettelyllään A oli saanut asianomistajat maksamaan hänen pankkitililleen kauppasummat, jotka vaihtelivat 20 eurosta noin 380 euroon. Kysymys siitä, onko A tuomitava petoksista vai lievistä petoksista.

Lisäksi kysymys rangaistuksen mittaamisesta.

VL:2023–73

Rikosoikeuden ajallinen ulottuvuus – Lievemman lain periaate – Seksuaalirikos – Lapsenraiskaus – Törkeä lapsenraiskaus

Diaarinumero: R2023/377

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Rovaniemen hovioikeus 02.03.2023 R 22/634

Käräjäoikeus oli lukenut A:n syyksi törkeän lapsenraiskauksen soveltaen rikosta tehtäessä voimassa ollutta lakia. Hovioikeus oli katsonut tuomitessa voimassa olleen lain johtavan lievempään lopputulokseen ja luenut A:n syyksi lapsenraiskauksen. Kysymys sovellettavasta laista ja lievemman lain periaatteesta.

Kysymys myös rangaistuksen mittaamisesta.

VL:2023–74

Rikosoikeuden ajallinen ulottuvuus – Lievemman lain periaate – Seksuaalirikos – Lapsenraiskaus – Törkeä lapsenraiskaus

Diaarinumero: R2023/447

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 31.3.2023 R 22/1434

Käräjäoikeus oli lukenut A:n syyksi törkeän lapsenraiskauksen sovel-

taen rikosta tehtäessä voimassa ollutta lakia. Hovioikeus oli katsonut, ettei tuomitessa voimassa ollut laki johtanut lievempään lopputulokseen, ja soveltanut tekoajankohdan lakia. Kysymys sovellettavasta laista ja lievemman lain periaatteesta.

Kysymys myös rangaistuksen mittaamisesta.

VL:2023–75

Petos – Rikokseen osallisuus – Avunanto

Diaarinumero: R2023/555

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Helsingin hovioikeus 16.5.2023 R21/1323

Törkeästä petoksesta tuomitut henkilöt olivat erehdyttäneet rahoitusyhtiötä hakemalla näiltä tietojenkastelulla saaduilla pankkitunnuksilla niin kutsuttuja pikavippejä noin 20 000 euron arvosta. Näin saadut varat, yhteensä noin 16 000 euroa oli ohjattu eri tilien kautta yhden tekijän tilille, jolta niitä oli tämän jälkeen lyhyessä ajassa nostettu kahdesta muutaman kilometrin etäisyydellä toisistaan sijaitsevasta pankkiautomaatista yhteensä 8 000 euroa.

A oli kuljettanut kahta tekijää pankkiautomaateille nostamaan erehdyttämällä saatuja varoja. Kysymys siitä, oliko A tuomittava avunannosta petokseen.

VL:2023–79

Rangaistuksen määrääminen – Rangaistuslajin valinta – Rangaistukseen tuomitsematta jättäminen – Niskoittelu poliisia vastaan

Diaarinumero: R2023/343

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Turun hovioikeus 21.2.2023 23/107415

Mielenosoitukseen osallistuneet vastaajat olivat jättäneet noudattamatta poliisin kehotusta poistua ajoradalta. Hovioikeus tuomitsi vastaajat niskoittelusta poliisia vastaan, mutta jätti heidät rangaistukseen tuomitsematta katsoen rangaistuksen määräämisen tarkoi-

tuksettomaksi sillä perusteella, että kiinni otetut vastaajat olivat olleet vapautensa menettäneinä noin 8–9 tunnin ajan. Kysymys rangaistuksen tuomitsematta jättämisen edellytyksistä.

VL:2023–84

Yrityssaneeraus – Saneerausohjelman vahvistaminen – Vahvistamisen este – Muutoksenhaku – Muutoksenhakuoikeus – Selvittäjä

Diaarinumero: S2023/229

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Turun hovioikeus 2.3.2023 S22/1156

Selvittäjän laatimassa saneerausohjelmaehdotuksessa oli määrätty velkojien oikeudesta saada lisäjakosuuksia siinä tilanteessa, että velallisyhtiön budjetoitu käyttökate ylittyi maksuohjelman aikana. Ohjel-

maehdotuksessa oli määrätty lisäksi, että velallisyhtiöllä oli maksuohjelman toteuttamisaikana oikeus saada ohjelma päätymään ennenaikaisesti maksamalla saneerausohjelman mukaiset maksamatta olevat vakuudettomat velat lisättyinä tietyllä prosenttiosuudella sekä maksamalla vakuudelliset saneerausvelat kokonaisuudessaan niille kertyneine korkoineen.

Kysymys siitä, rajoittiko maksuohjelman ennenaikaista päättämistä koskeva määräys velkojan oikeutta enemmän kuin oli tarpeellista, ja oliko saneerausohjelman vahvistamiselle siten este.

Kysymys myös selvittäjän itenäisestä muutoksenhakuoikeudesta saneerausohjelman vahvistamista koskevaan päätökseen.

VL:2023–91

Rikosvahingon korvaaminen – Velan vanhentuminen – Korvaus-

velan vanhentuminen – Ennakkopäätösvalitus

Diaarinumero: S2023/294

Alemman tuomioistuimen ratkaisu: Pohjois-Savon kärjäoikeus 19.4.2023 L 20/1862

Rikokseen perustuva vahingonkorvaus oli asianosaisten sovinnon vahvistaen tuomittu asianomistajalle sen jälkeen, kun vastaajan omaisuuteen oli tuomioistuimessa määrätty samaan rikokseen perustuva menettämisseuraamus. Menettämisseuraamus oli olennaiselta osin pantu täytäntöön. Asianomistaja haki rikoslain 10 luvun 11 §:n 2 momentin nojalla Oikeusrekisterikeskukselta vahingonkorvausaamistaan vastaavan määrän suorittamista valtion varoista. Kysymys siitä, oliko Oikeusrekisterikeskuksella asianomistajan hakemuksesta päättäessään oikeus tutkia korvausvelan mahdollinen vanhentuminen.

**Toimitus: Eevi Haaja
Alma Talent
shop.almatalent.fi
pro.almatalent.fi/#suomenlaki**

ISSN 0788-8651 (painettu)
ISSN 2954-1921 (verkkojulkaisu)